

שלחו להדפסה

גודל פונט

דעות |

בארץ

מדוע אין הרבה נשים בסגל האקדמי?

נתונים שהתפרסמו לאחרונה מצביעים על מספרים הולכים וקטנים של נשים בקרב הסגל הבכיר, בעיקר במקצועות הטכנולוגיה וההנדסה. הסיבה לכך נובעת מתפיסה סטריאוטיפית וחלוקה למקצועות הנתפסים גבריים או נשיים

אביבה מישאל

11:22, 11.10.16

6 תגובות

בערב ראש השנה פרסם מוסד "שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית" נתונים העוסקים במספרן ההולך ופוחת של נשים בשלב שלאחר הדוקטורט לבין הפיכתן לנשות סגל בכיר, וכן במצב הראשוני בו מתעצבת תודעתן ובחירתן של תלמידות במקצועות הלימוד בגיל צעיר. הטענה היא כי מתקיים תהליך "הסללה" של תלמידות לפי תפיסה סטריאוטיפית וחלוקה למקצועות הנתפסים "גבריים" או "נשיים" (למשל- רופא-אחות), הסללה תרבותית המצויה אף בספרי הלימוד עצמם ברמה המבנית-מוסדית.

הגברים אגב, מתברגים במשרות סגל באופן לא יחסי לייצוגם בלימודים, מתואר ראשון ועד לדוקטורט.

הנתונים לשנת תשע"ד, 2014 העידו שנשים היוו 57% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון, 53% מהסטודנטים לדוקטורט, אך 29% בלבד מהסגל האקדמי. אחוז הנשים במקצועות הנדסה והמדעים המדויקים עמד על 32% בתואר ראשון, 36% בתואר שני, 46% בדוקטורט ו- 13% בלבד בסגל מקצועות הטכנולוגיה וההנדסה.

אין פתרונות קסם. שינוי תודעתי, תפיסתי ותרבותי לא קורה יש מאין ולעתים נמשך שנות דור עד שמתממש. פעילות רבה מתרחשת מספר שנים במטרה לשנות המציאות, לעודד נשים להשתלב בתחומי המדע והטכנולוגיה ולממש הפוטנציאל והכישרים הגלומים בהן.

כך למשל, השנה תפעיל עמותת תעשיידע (תעשייה למען חינוך מתקדם) בלמעלה מ-60 גני חובה בהם כ-1,800 ילדים, שתי תוכניות ייחודיות - "מדמיון למציאות" ו"מהדף אל המדף" - שמטרתן לעודד חשיבה יזמית-טכנולוגית ולקדם שוויון הזדמנויות מגדרי בתחומי עיסוק מגוונים לשני המינים כבר מגיל הגן. זהו שלב נוסף לעצב מציאות ללא 'הסללה' ולעודד ילדות לעסוק בכל אשר הן תבחרנה בבגרותן.

בשורה נוספת בחינוך הטכנולוגי היא קורס המשלב יזמות והעצמה נשית בקרב כ-240 תלמידות כיתה ט', מחציתן מהמגזר הערבי ומחציתן מהמגזר היהודי, קורס ייחודי בשיתוף פעולה עם תוכנית MEPI מבית שגרירות ארה"ב ובסיוען של פורום נשים בתעשייה. בקורס "צועדות קדימה" נבחרו 24 בתי ספר שלאורך השנה ייפגשו, ילוו על ידי מפעל ונשות המקצוע שבו ובסוף השנה הבנות ייצרו אבטיפוס של מוצר אותו הן יזמו ופיתחו במהלך הקורס. מטרת העל של המיזם היא העצמה נשית, יהודיות וערביות כאחד, חשיבה עצמאית, מתן כלים מקצועיים והכשרתן של נשים למקצועות טכנולוגיים ותעשייתיים.

לתלמידות בפרוייקטים השונים מקום מרכזי בתחרויות והן קוטפות את המקומות הראשונים בקורסי הפרמצבטיקה, החלל, יזמות ועוד. בעוד שבחטיבת הביניים התלמידות אף עולות בהצלחותיהן על אלו של התלמידים, שנה לאחר מכן חל מהפך בבחירת המגמות ואז מספרן של התלמידות פוחת במגמות היראליות.

אין הצדקה לכך. מדובר בתדמית, בחשיבה מקובעת, עולם ערכים ותרבות שעליהם ניתן להשפיע ולשנות. לא מדובר בתהליך דטרמיניסטי ובהחלט יש מקום לשינוי.

השינוי התפיסתי מתחיל בבית ולאחר מכן על ספסל הלימודים - יש לעודד את הבנות לצעוד קדימה ולפרוס בפניהן את קשת המקצועות האמיתית הקיימת בשוק העבודה, לרבות עידודן לבחור במגמות ריאליות, טכנולוגיות ומדעיות. הבחירה תהא בידן וההצלחה היא נחלתן.

כחברה, לא נוכל לוותר על פוטנציאל הנשים הקיים והעתיד למלא תפקידי מפתח. יש להקפיד ולהתבונן בחצי הכוס המלאה ולהתמיד למלאה ללא הרף – להבין כי החינוך הטכנולוגי הוא הכרח חיוני למדינת ישראל, לכלכלתה ולעתידה ולבחון אמצעי תקצוב בנוסף על אלו שמשרד החינוך משקיע כיום (זה לא מעט, אך נדרש יותר). התוצאה לא תאחר להגיע - יותר נשים בסגל האקדמי, יותר חוקרות ומדעניות, נשים חזקות בתעשייה, זהו רווח לחברה הישראלית על כל גווניה ומוסדותיה.

אביבה מישאל היא מנכ"לית תעשיידע, תעשייה למען חינוך מתקדם, עמותת החינוך מיסודה של התאחדות התעשיינים